

แม่เต่า ผู้ไม่รักษาสัญญา

นิทานทำมือ เรื่องเล่าของบันเผ่าลาหู่
เล่าโดย นายจะบือ ไอล่า
เรื่อง ภาพ และรูปเล่มโดย
อาสาสมัครรักการอ่าน ชุมชนบ้านก้อตป่าปง

แม่เต๋มา ผู้ไม่รักษา ลัญญา

นิทานทำมือจากเรื่องเล่าของชนเผ่าลาหู่

เล่าโดย นายจะป้อ ไอล่า และ นางสาวนาจ่า ไอล่า

เรื่อง ภาพ และ รูปเล่ม อาสาสมัครรักการอ่าน ชุมชนบ้านก้อตป่าบง ต.ปึงโค้ง อ.เขียงดาว จ.เชียงใหม่

เด็กหญิงสาริกา	ปาเจริญ	เด็กหญิงลัดดา	จะล่อ
เด็กหญิงนลินี	จะล่อ	เด็กหญิงแก้วตา	จะโบ
เด็กหญิงสายธาร	จะล่อ	เด็กหญิงอมรรัตน์	แฉงเต้า
เด็กหญิงจิราภา	จะกอ	เด็กหญิงทิพย์รดา	จะกอ
นางสาวสตรีรัตน์	แสงเป็ง	นายคู่ชาย	จะล่อ
นายบุญทา	จะทา		

บรรณาธิการ รวีวาร โฉมเฉลา

ดูแลการผลิต คุณครูพิชญา ตี๋ปปละ

อำนวยการผลิต มูลนิธิสื่อชาวบ้าน (มะขามป้อม)

ภายใต้โครงการ “อ่านยกกำลังสุข : สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านในกลุ่มชาติพันธุ์”

สนับสนุนโดย แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน (สสส.)

กาลครั้งหนึ่ง นานมาแล้ว...

ณ หมู่บ้านบนดอยสูง มีแม่เฒ่ากับลูกสาวผู้ดงามราวกับนางฟ้า สองแม่ลูกยากจนมาก
ต้องออกไปเสาะหาของป่ามาแลกข้าวปลาอาหารประทังชีวิต

วันหนึ่ง ทั้งสองออกไปหาเก็บผลไม้ในป่าตามปกติ แต่ไม่พบ
แม่เต่าเดินจนเหนื่อยอ่อน กระจายน้ำเป็นกำลัง
ลูกสาวจึงพาแม่ไปยังลำห้วย

ริหว่างดีมีน้ำอยู่นั่นเอง ลูกสาวเงยหน้าขึ้นไปพบ
ต้นมะม่วงป่าสูงใหญ่ต้นหนึ่งอยู่ไม่ไกล มีผลสุกเหลืองอร่าม
หอมหวาน ห้อยย้อยอยู่เต็มต้น

ลูกสาวพยองแม่ไปยังต้นมะม่วง
ด้วยความดีใจ แต่กลับพบ
พญางูใหญ่เฝ้าอยู่ตรงโคนต้น
มะม่วงป่าต้นนั้นสูงเสียดฟ้า
สองแม่ลูกจึงขอพญางู
เลื้อยขึ้นไปเก็บ

หญิงใหญ่เห็นหญิงสาวงดงามเข้า
ก็หลงรัก จึงบอกแม่แต่ว่า
“ข้าจะขึ้นไปเก็บผลไม้ให้พวกเจ้า
แต่เจ้าต้องสัญญาก่อนว่า
จะยกลูกสาวให้แต่งงานกับข้า”
แม่แต่ว่าไม่ทันได้คิดหน้าคิดหลัง
จึงตอบตกลงไป

งูใหญ่เลื้อยปราดขึ้นไป
อย่างคล่องแคล่ว
เขย่ากิ่งไม้ทีละกิ่ง
มะม่วงก็ค่อยๆ ร่วงลงมา

วิ
ระหว่างช่วยกันเก็บมะม่วงสุกใส่ตะกร้านี้เอง ลูกสาวก็บอกแม่ว่า
“แม่จ๋า หนูกำลัง หนูไม่อยากแต่งงานกับงู” แม่เต๋อตอบลูกว่า
“แม่อีกไม่อยากให้เจ้าแต่งงานหรอก มันผิดธรรมเนียมมนุษย์”
“ถ้าอย่างงั้นเราหนีกันเถอะจ๊ะ”
ทั้งสองจึงตัดสินใจหลบตะกร้าผลไม้วิ่งหนีไปในที่สุด

๒ มีฝูงใหญ่เลื้อยกลับลงมา
ไม่พบสองแม่ลูกก็โกรธมาก
เพราะแม่เต่าไม่รักษาสัญญา

พญานาคทั้งผิดหวังและเจ็บใจ จึงออกตามไล่ล่าสองแม่ลูกด้วยความแค้น

ฉันตามไปทันสองแม่ลูกที่ลำห้วย

๖๖ **๖** จ้าหลอกข้า เจ้าไม่รักษาสัญญา ข้าอุทิศส่วยยอมเหน้อย เก็บผลไม้ให้เจ้า”
หญิงสาวได้ยินก็ตอบว่า “เจ้าไม่ใช่มนุษย์ ข้าต่างกับเจ้าไม่ได้ มันผิดประเพณีของเรา”
งูใหญ่ได้ยินดังนั้นก็บันดาลโทสะ ฉกกัดหญิงสาวจนเสียชีวิต
แม่แต่ว่าไม้ พยายามสู้ แต่สุดท้ายก็ถูกงูกัดตาย

หลังจากงูฆ่าสองแม่ลูกแล้วก็ได้สติ
มันร้องไห้เสียใจที่ทำให้หญิงสาวที่ตนรัก
ถึงแก่ชีวิต ในที่สุด ก็ตัดสินใจ
กระโดดหน้าผาสูง ฆ่าตัวตายตามคนทั้งสอง

ลาหู่

ลาหู่ หรือที่คนพื้นราบเรียก มูเซอ นั้นมีทั้งลาหู่ดำ ลาหู่แดง และลาหู่เหลือง สีเส้นและแบบเสื้อผ้ามีรายละเอียดแตกต่างกันไป ภาษาของลาหู่เหลืองจะแตกต่างจากลาหู่ดำและลาหู่แดง ชาวลาหู่นับถือศาสนาพุทธและคริสต์ รวมทั้ง อี้อซา หรือพระผู้สร้างตามคติความเชื่อ เคารพธาตุฐานในธรรมชาติ ได้แก่ ไม้ ดิน น้ำ ไฟหรือไฟ และผ้า ซึ่งเป็นเครื่องนุ่งห่มกันหนาว และใช้สำหรับบูชาอี้อซา

ชาวลาหู่มีวัฒนธรรมประเพณีของตน มีพิธีกรรมชำระจิตใจ หรือที่เรียกว่า การล้างบาป ซึ่งจะกระทำทุกปีในวันส่งท้ายปีเก่า ประเพณีสำคัญคือ การกินวอ หรือการเต้นรำเฉลิมฉลองศักราชใหม่ ทั้งหญิงและชายจะมารวมตัวกันเต้น 'จะคี' อย่างคึกคักรื่นเริง ติดต่อกันเป็นเวลา 7 คืน โดยมีเครื่องดนตรีทั้งที่คล้ายคลึงกับแคน ซึ่ง กลองยาว รวมทั้งฆ้องและฉาบบรรเลงประกอบ ช่วงกลางวันมีการรดน้ำดำหัว ขอมพรจากผู้ใหญ่

เรื่อง **แม่เฒ่าผู้ไม่รักษาสัญญา** นี้ เป็นนิทานสวดแทรกคติสอนใจเรื่องสิ่งจะวาจา รวมทั้งการตอบแทนบุญคุณ ตัวละครสองแม่ลูกผู้ยากไร้ ฐูใหญ่ และการยกลูกสาวให้แต่งงานกับฐูนั่นพบในหลายหมู่บ้าน โดยเนื้อเรื่องจะมีรายละเอียดแตกต่างกันไป

บ้านก้อตป่าบงอยู่ในเขต ต. ปิงโค้ง อ. เชียงดาว จ. เชียงใหม่ ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 25 กิโลเมตร ชาวลาหู่กลุ่มแรกอพยพมาจาก อ. แม่แตง เข้ามาตั้งรกรากเมื่อปี พ.ศ. 2510 ที่นี่ ชาวลาหู่ดำและลาหู่แดงอยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม โดยคนลาหู่ดำจะนับถือศาสนาคริสต์ ส่วนลาหู่แดงนับถือ อี้อซา

